

Uluslararası Orta Anadolu ve Akdeniz Beylikleri
Tarihi, Kültürü ve Medeniyeti Sempozyumu - II

(Karamanoğulları Beyliği)

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mehmet ŞEKER
Doç. Dr. Mehmet MERCAN
Yrd. Doç. Dr. Yakup KAYA
Arş. Gör. Cem UNCU

Baskı: Ekim 2016

Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER
Prof. Dr. Önder KUTLU

Editör
Prof. Dr. Mehmet ŞEKER
Doç. Dr. Mehmet MERCAN
Yrd. Doç. Dr. Yakup KAYA
Arş. Gör. Cem UNCU

Grafik & Tasarım & Kapak
Muhammed Sami PAÇURLU
Mustafa ALTINTEPE
Uzm. Serpil YAKUT

Fotoğraf
Yrd. Doç. Dr. Yasin BULDUKLU

İletişim
Nişantaşı Mah. Dr. Hulusi Baybal Cad. No: 12 Kat 25
Selçuklu / Konya
Tel: 0332 280 80 80 Fax: 0332 236 21 41
rektorluk@konya.edu.tr
www.konya.edu.tr

TAKIM NO:
978-605-4988-05-1

ISBN:
978-605-49-88-06-8

Baskı:
Erman Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
Fevzi Çakmak Mah. Özlem Cad. No: 33/G
Karatay / KONYA - Tel: 0332. 342 01 55
Sertifika No: 15409

1. CİLT
Konya, Ekim 2016

© 2016 Necmettin Erbakan Üniversitesi

Bu eserin tüm yayın hakları, Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğüne aittir. Yayıncının yazılı izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama taşınamaz.

Bu Kitapta yer alan tüm yazıların dil, bilim ve hukuk açısından sorumluluğu yazarlarına aittir.

Kapakta kullanılan sikke fotoğrafı Betül-Gültekin Teoman aracılığı ile Pernille Klemp arşivinden alınmıştır.

KARAMANOĞULLARI'NIN GÜNEYDOĞU KOMŞUSU RAMAZANOĞULLARI BEYLİĞİ İLE OLAN İLİŞKİLERİ

Ayşegül KILIÇ***

Özet

Anadolu topraklarında kurulan beylikler arasında en güçlülerinden biri olan Karamanoğulları, Moğol istilaları neticesinde Anadolu topraklarına geldiler. Dönemin Türkiye Selçuklu Sultanı olan Alaaddin Keykubad tarafından da önce Sivas yöresine ardından da 1228 yılında Ermenak civarına yerleştirilmişlerdi. Kendilerinden yaklaşık yüz yıl sonra tarih sahnesinde görünecek olan Ramazanoğulları ile olan ilişkileri ise sınırlarının genişlemesi neticesinde iki komşu beylik olmalarından kaynaklanacak ve bu ilişkiler de Çukurova topraklarındaki siyasi gelişmelerle şekillenecekti. Bu makalede Karamanoğulları beyliğinin güney doğu komşusu Ramazanoğulları ile olan ilişkileri incelenecek ve her iki Anadolu beyliğinin Türk tarihi açısından önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karamanoğulları, Ramazanoğulları, Anadolu beylikleri, Memlûk Devleti, Çukurova

KARAMANIDS' RELATIONS WITH THE SOUTHEASTERN NEIGHBOUR'S OF RAMADAN PRINCIPALITY

Abstract

Karamanids as one of the most powerful principalities established in Anatolia, came to this land after the Mongol invasions. Firstly they were placed to Sivas region by the ruler of Turkey Seljuks of that period, Alaaddin Keykubad, and then around the Ermenak in 1228. The relations between Karamanids and the Ramadan Principality which is seen on the history stage nearly a hundred years later from Karamanids, began with the expansion of their border's. In addition the relations between them was shaped by the political developments of the Çukurova region. This article will examine Karaman Principality's relations with its southeastern neighbour Ramadan Principality, and will focus on the importance of both Anatolian principalities in Turkish history.

* Yrd. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Balkan Araştırma Enstitüsü, e-mail: aysegulkilic@trakya.edu.tr

** Bu makale **Ramazanoğulları Beyliği** isimli yüksek lisans tezinden geliştirilerek ve güncel yayınlarla desteklenerek üretilmiştir. Bkz. Ayşegül Çalı, **Ramazanoğulları Beyliği**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2003.

{ Karamanoğulları Beyliği }

Key Words: Karamanids, Ramadan Principality, Anatolian principalities, Memluk State, Çukurova

Anadolu'nun en güçlü beyliklerinden biri olan Karamanoğulları ile Anadolu beyliklerinin en uzun ömürlülerinden olan Ramazanoğulları arasındaki ilişkiler, dönemin siyasi koşulları ve beyliklerin kendi çıkarları doğrultusunda gelişmiştir. 1228'den itibaren kendilerine ikamet edebilecekleri Ermenak yöresini sahiplenen Karamanoğulları⁸⁴⁵, Ramazanoğulları'nın tarih sahnesine çıktığı 1353 yılına kadar Anadolu topraklarında rüştünü ispatlamakla kalmamış, pek çok mücadeleye de imza atmıştır. Türkiye Selçuklu Devleti'nin güçten düşmesinin ardından sınır bölgesinde yaşayan Türkmenlerin hareket serbestisi kazanmasıyla Karaman Bey, 1256'da beyliğin temellerini atmıştır⁸⁴⁶. Karamanoğulları kuruluşundan yirmi yıl sonra II. İzzeddin Keykavus'un oğlu Alâeddin Siyavuş'u destekleyecek ve kısa süreliğine de olsa birlikte ele geçirdikleri Selçuklu tahtı Konya'da saltanat ilan edeceklerdi⁸⁴⁷. Her ne kadar Mehmed Bey Moğollara karşı başlattığı bu istiklal mücadelesini

⁸⁴⁵ Karamanoğulları hakkında bkz. Şikârî, **Karamannâme (Zamanın Kahramanı Karamanîler'in Tarihi)**, haz. Metin Sözen- Necdet Sakaoğlu, Karaman Belediyesi Yay., İstanbul 2005; M. C. Şihâbeddin Tekindağ, "**Karamanlılar**", *İA*, c. VI, İstanbul 1977, s. 316-330; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, TTK Ankara 1988, s. 1-38; Faruk Sümer, "**Karamanoğulları**", **DİA**, c. XXIV, İstanbul 2001, s. 454-460; Tahsin Ünal, **Karamanoğulları Tarihi**, Konya 1986; Kazım Yaşar Kopruman, "**Karaman Oğulları (1250-1487)**", **Tarihte Türk Devletleri II**, Ankara 1987; Zerrin Günel Öden, "**Karamanoğulları Beyliği**", **Türkler**, c. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 756-762; Salim Koca, "**Karamanoğulları**", **Anadolu Beylikleri Tarihi**, Berikan Yay., Ankara 2012, s. 33-63; Yahya Başkan, "**Karamanoğullarının Kökeni Meselesi**", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, c. XXVII, S. 1, Temmuz 2012, s. 23-35.

⁸⁴⁶ Faruk Sümer, "**Karamanoğulları**", s. 455; İ. H. Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 1-2; Z. G. Öden, **a.g.m.**, s. 756.

⁸⁴⁷ Karamanoğulları Konya'ya 14 Mayıs 1277 tarihinde girmişler ancak Mehmed Bey ve Alâeddin Siyavuş'un Konya hâkimiyetleri ancak otuz yedi gün sürebilmiştir. Bkz. Yazıcızâde Ali, **Tevârîh-i Âl-i Selçuk (Selçuklu Tarihi)**, Haz. Abdullah Bakır, Çamlıca Yay., İstanbul 2009, s. 833; İ. H. Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 6; Ş. Tekindağ, "**Karamanlılar**", s. 319; Erdoğan Merçil, "**Türkiye Selçukluları**", **Türkler**, c. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 524 (503-528); Ali Öngül, **Selçuklular Tarihi-2, Anadolu Selçukluları ve Beylikler**, Çamlıca Yay., İstanbul 2014, s. 227-230.

canıyla ödese de vezirlik yaptığı bu süre zarfında Türk dilinin kullanılması üzerine çıkardığı fermanla adını tarihe kazımış olacaktı. Hatta daha önce Selçuklular döneminde dahi yazılmayan Türkçe beratlar ilk defa Mehmed Bey'in vezirlik yaptığı dönemde yazılmıştı⁸⁴⁸.

Ramazanoğulları henüz tarih sahnesinde siyasi bir teşekkül olarak ortaya çıkmadan evvel Karamanoğulları bir taraftan İlhanlı-Moğol kuvvetlerine karşı mücadele ederek ayakta durmaya çalışırken, diğer taraftan da Türkiye Selçuklu Devleti'nin gerçek varisi oldukları iddiasıyla elden çıkan Konya toprakları için mücadele ediyorlardı. Ancak İlhanlı Hükümdarı Ebu Said Bahadır Han'ın ölümünün ardından Karamanoğulları otorite boşluğundan doğan bu fırsatı kendi iç çekişmeleri nedeniyle iyi kullanmadılar. İşte Ramazanoğulları bu dönemde tarih sahnesine çıkmıştı. Bu süre zarfında sınırların gelişmesi durduğu gibi Konya ve Beyşehir de elden çıkmış, bu başarısızlıktan sorumlu tutulan dönemin Karamanlı beyi Süleyman Bey ise iç çekişmelerin de etkisiyle akrabaları tarafından 1361'de öldürülmüştü⁸⁴⁹.

Karamanoğulları ile Ramazanoğulları'nın kaynaklara yansıyan ilk münasebetleri Çukurova bölgesinin Ermenilerin elinden alınması sürecinde başlamıştır. Bilindiği gibi Ramazanoğulları 1353 yılında Adana merkez olmak üzere Çukurova bölgesinde kurulmuş Oğuzların Üçok koluna mensup bir Türkmen beyliğidir⁸⁵⁰. Ancak

⁸⁴⁸ Claude Cahen, **Osmanlılardan Önce Anadolu**, çev. Erol Üyepazarcı, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2000, s. 267.

⁸⁴⁹ Ş. Tekindağ, "Karamanlılar", s. 319; İ. H. Uzunçarşılı, a.g.e., s. 12; F. Sümer, "Karamanoğulları", s. 456-457.

⁸⁵⁰ Ramazanoğulları hakkında bkz. Faruk Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XV. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)", **Tarih Araştırmaları Dergisi**, c. 1, S. 1, Ankara 1964, s. 35-62; aynı yazar, "Ramazanoğulları", **DİA**, c. 34, İstanbul 2007, s. 442-445; Kasım Ener, **Ramazan Oğulları Türkmen Beyliği Tarihi**, İstanbul 1979; Enver Kartekin, **Ramazanoğulları Beyliği Tarihi**, İstanbul 1979; Mehmed Nüzhet, "Ramazan Oğulları", **TOEM (Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası)**, İstanbul 1328; İ. H. Uzunçarşılı, a.g.e., s. 176-179; Yılmaz Kurt, "Ramazan Oğulları (1378-1608)", **Tarihte Türk Devletleri II**, Ankara 1987; aynı yazar, "Ramazanoğulları Beyliği", **Türkler**, c. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002; A. Çalı, a.g.t.; Fatma Akkuş Yiğit, "Ramazanoğulları

{ Karamanoğulları Beyliği }

Ramazanoğulları'nı Karamanlılardan ayıran en önemli fark, onların Memlûk Devleti'ne bağlı olarak tarih sahnesine çıkmaları ve hiçbir zaman bağımsız bir beylik olamamalarıdır. Yaklaşık bir buçuk asır Memlûk Devleti'ne daha sonra ise bir asır kadar Osmanlı Devleti'ne bağlı olarak varlığını sürdürebilmiştir. Beyliğin Türk tarihine en büyük katkısı ise Türkiye'nin en verimli topraklarından biri olan Çukurova bölgesinin fethinde ve iskânında oynadıkları büyük roldür. İşte bu nedenledir ki Karamanoğulları ve Ramazanoğulları beyliklerinin kesiştikleri saha Çukurova toprakları olmuştur. Ermeni Krallığı tarafından sıkça Karamanlı diyarına yapılan yağma ve tahrip akınları neticesinde, Çukurova'nın Ermeni elinden alınması sürecinde Üçoklu Türkmenlerin yanında Karamanlı kuvvetleri de bulunmaktaydı. XIV. yüzyılın ilk yarısında da Karamanlılar, Üçoklu Türkmenler ile birlikte Çukurova bölgesine yağma ve tahrip akınlarında bulunmuşlardı⁸⁵¹.

Çukurova bölgesini kontrolleri altında tutmaya çalışan Memlûkler, onlara bağlı olan Ramazanoğulları kuvvetleriyle birlikte 1360'ta Adana'yı ele geçirdiler. Artık Adana merkezli olacak olan beyliklerinin varlığı şekillenen Ramazanoğulları, tarihte yerlerini sağlamlaştırırken, Karamanoğulları da Memlûklerin Çukurova'da güvenliği sağlamasından da yararlanarak Alâaddin Ali Bey döneminde başta Konya olmak üzere Karamanlı topraklarını genişletmişlerdi⁸⁵². Ancak 1367'de gerçekleşen Gorigos Seferi, beylikler üzerinde liderlik vasfı taşıyan ve kendilerini Selçukluların gerçek varisi olarak gören Karamanoğulları için büyük bir talihsizlikle sonuçlandı. Artık Karamanoğulları'nın beylikler üzerindeki nüfuzu azalmış ve hatta itibarı sarsılmaya başlamıştı⁸⁵³.

Çukurova'nın fethi sürecinde yolları kesişen ve böylelikle iki beylik arasında başlayan münasebetler bu süreçten itibaren çoğu zaman dostça olmuş, hatta artık geleneksel Memlûk dostluğunu bırakan Karamanoğulları, Ramazanoğulları'nın Memlûklere karşı

Beyliği'nin Kuruluşu", Gazi Akademik Bakış, c. 7, S. 13, Ankara 2013, s. 209-231.

⁸⁵¹ Takıyüddin Ahmed bin Ali el-Makrizî, *Kitâbu's-sulûk Li-marifeti Düveli'l-mülûk*, Neşr: Muhammed Mustafa Ziyade, Kahire 1941, c. II/I, s. 428; F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 16.

⁸⁵² F. Sümer, "Karamanoğulları", s. 457.

⁸⁵³ Feridun Emecen, *İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası*, Kitabevi yay., İstanbul 2005, s. 45.

bağımsızlık mücadelelerinde onlara destek olmuşlardır. Ancak Memlûk Devleti'nin Türkmen beylikleri üzerinde uyguladığı politikayı da göz ardı etmemek gerekir. Bu güce karşı koyamayan Ramazanoğulları bazen Memlûk kuvvetleriyle birlikte Karamanlılara saldırmak durumunda kalmıştır. Memlûkler her fırsatta Türkmen beyliklerinin birleşerek kendilerine karşı ittifak kurmalarından çekindiği için zaman zaman aralarında oluşabilecek ihtilaflardan yararlandığı gibi bazen de kendisi fitne sokmaya çalışmıştır. Örneğin Sultan Berkuk, bu amaçla 1381-1382 (H. 783) tarihinde Halep valisi Yel-Boğa, Üçoklar ile Kınıklar arasındaki anlaşmazlıktan yararlanarak Türkmenler arasında düşmanlık çıkarmakla görevlendirmişti. Ancak durum Memlûklerin hesap ettiği gibi sonuçlanmamış, Karamanoğlu Alâaddin Bey ile ittifak kuran Ramazanoğlu İbrahim Bey yanlarında Özeroğulları ve Burnasoğulları ile birlikte Memlûklere bağlı olan kale ve şehirlere saldırmışlardır⁸⁵⁴.

Memlûkler, Türkmen beyliklerinin bu ittifakını özellikle de tabiiyeti altında bulunan Ramazanoğulları'na ağır ödetmişlerdir. 1383-1384 (H. 785) yılında İbrahim Bey, yol kesmek haraç almak, Anadolu hacılarını soymak ve daha da önemlisi Karamanoğlu Alaaddin Ali Bey ile ittifak yaparak Sis'i Memlûklerin elinden almakla suçlanmıştı⁸⁵⁵. Bu sebeple Memlûklerin Halep naibi Yel-Boğa, 27 Aralık 1383 (Zilka'de 785) tarihinde kalabalık bir ordu ile Amik ovasına gelerek buradan Türkmenlere haber gönderdi. Bu haberde Memlûk Sultanı Berkuk'a itaat etmedikleri takdirde üzerlerine savaş açılacağı bildiriliyordu⁸⁵⁶. Yel-Boğa, Bagras Beli⁸⁵⁷ 'ne gelerek

⁸⁵⁴ F. Sümer, "Ramazan-Oğulları", s. 615; Şehabeddin Tekindağ, **Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1961, s. 89; F. Sümer, "Karamanoğulları", s. 457.

⁸⁵⁵ V. C. Büchner, "Sis", **İA**, c. X, İstanbul 1967, s. 710. İbrahim Bey, Sis'i ele geçirmeye teşebbüs etmiş ancak başarılı olamamıştır.

⁸⁵⁶ Takıyüddin Ahmed bin Ali el-Makrizî, **Kitâbu's-sulûk Li-marifeti Düveli'l-mülûk**, Neşr. Said A. F. Ashour, Kahire, c. III/II, 1971, s. 504-505; F. Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 38; Cüneyt Kanat, "Memlûkler ve Çukurova", **Adana: Köprü Başı**, Haz. Erman Artun-M. Sabri Koz, YKY, İstanbul 2000, s. 103.

⁸⁵⁷ Arapça eserlerde 'Akabetü'l-Bagras olarak geçen Bagras Beli, Belen Boğazı'nın eski adıdır ve Amik'ten İskenderun'a giden geçiti ifade etmek için kullanılmıştır. Bagras Ortaçağ'da önemli bir kale olup, boğazın Antakya tarafında bulunmaktadır. Evliya Çelebi, Türkmenlerin belen kelimesini yokuş olan yerler için kullandıklarını ifade etmektedir. Ayrıca eserinde aynı adı

{ Karamanoğulları Beyliği }

buradan Sakal-tutan geçidine rahatça geçebildi. Bu sırada Memlûk ordusunun geldiğini fark eden Türkmenlerin Misis köprüsünü yıkmamaları amacıyla Demirtaş ve Küşlü kumandasındaki bir kuvvet ileri gönderilerek gözcülük yaptırıldı. Yel-Boğa'nın önceden ileri sevk ettiği kuvvetin Türkmenlerle çarpışmaya başlamasının ardından kendisi de beraberindeki askerlerle birlikte ırmağı geçerek Misis'e ulaştı. Burada Memlûk ordusu tarafından Türkmen oymakları yağmalandı, Misis Yel-Boğa'nın eline geçti ve Türkmenler dağlara kaçmak zorunda kaldılar⁸⁵⁸.

Bu başarısızlığın ardından Memlûk ordusunun kuvvetine karşı koyamayacaklarını anlayan Türkmenler, Yel-Boğa'ya elçiler göndererek aman dilediler ve bu istekleri Yel-Boğa tarafından kabul edildi. Ancak Ramazanoğlu İbrahim Bey, Karamanoğulları ile birlikte Sis civarına doğru hareket ettiği sırada Memlûklerin Sis (Kozan) valisi Taş-Boğa, arkalarından giderek Türkmenlerin çadırlarını yağmaladı. İbrahim Bey'in oğulları ve karısı esir alındı. Bu durum karşısında İbrahim Bey, Bayat Türkmenlerinin yanına giderek onlara sığındıysa da kısa bir süre sonra Sis naibi, İbrahim Bey'i, kardeşi Kara Mehmet'i ve annesini de alarak Sis'e getirdi⁸⁵⁹. Bu haber Memlûk ordusunda büyük bir sevinç yarattı ve Sis'e doğru hareket edilerek yolda karşılaşılan Yüregirli Türkmenlerin çadırları yağmalandı. Türkmenler bölgeden uzaklaştılar.

Sis'e ulaşan Yel-Boğa, burada İbrahim Bey'i, kardeşi Kara Mehmet'i, maiyetindeki diğer esir alınan Türkmenleri hatta İbrahim Bey'in annesini dahi öldürdü⁸⁶⁰. Ancak Misis'e geri dönmeye çalışan Yel-Boğa komutanlığındaki Memlûk askerleri, sık ağaçlarla çevrili Sarıçam yakınlarında pusu kuran Yüregirli Türkmenlerin baskınına uğradılar. Halep'e ulaşmaya çalışan Memlûk ordusu, geçitlerde pusu kuran Özeroğulları'nın da baskınına uğradı ve Halep'ten gelen

---

taşıyan bir kasaba adına rastlamaktayız. Bkz. **Evliya Çelebi Seyahatnâmesi**, 3. Kitap, Y.K.Y, Haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, İstanbul 1999, s. 33-34, 47.

⁸⁵⁸ A. Çalı, a.g.t., s. 48-49.

⁸⁵⁹ İbn Hacer el-Askalanî Ebu'l-fazl Ahmed bin Ali, **İnba'u'l-gumr bi-Enbâ'u'l-ömr**, Neşr. Muhammed Abdulmuîd Han, Haydarabad, cüz II, 1968, s. 138; Makrizî, a.g.e., c. III/II, s. 506-507; Ş. Tekindağ, a.g.e., s. 89-90.

⁸⁶⁰ Ş. Tekindağ, a.g.e., s. 89-90; Faruk Sümer, "Ramazan-Oğulları", **İA**, c. IX, İstanbul 1964, s. 615; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 817.

yardımcı kuvvetler sayesinde daha fazla zayıf vermeden Suriye'ye dönebildi⁸⁶¹. Sonuçta, Karamanoğulları'yla yaptığı ittifak sayesinde bağımsızlık mücadelesi veren Ramazanoğlu İbrahim Bey öldürülmüş ise de Üçoklu Türkmenler itaat altına alınamamışlardır. Hatta Memlûk ordusuna karşı kazandıkları başarılar sayesinde cesaretleri de artmıştır. Bu nedendir ki Memlûkler bundan sonra Ramazanlılar üzerine yeni bir sefer açmadılar.

Bu süre zarfında Anadolu beylikleri üzerindeki nüfuzunu kazanmaya çalışan Karamanoğulları'nı ise ayrı bir talihsizlik bekliyordu. Gorigos Seferi'nin ardından bölge hâkimiyetini artırmaya çalışan ve eski Selçuklu payitahtı Konya'nın yeni sahipleri olan Karamanoğulları şimdi bir de yıldızı gittikçe yükselmeye devam eden Osmanlılarla karşı karşıya kalmıştı. Üstelik I. Murad'ın Balkanlarda gösterdiği başarılı fetih hareketleri ile bu başarıyı Anadolu topraklarında sağlaması an meselesiydi. 1387 yılında gerçekleşen Frenk-yazısı Savaşı'nda Osmanlılara yenilmeleri Karamanoğulları'nın Anadolu beylikleri üzerindeki itibarını tamamen kaybetmesine sebep olduğu gibi Anadolu politikasını da tamamen suya düşürdü. Artık onlar da diğer Anadolu beylikleri gibi Osmanlı hâkimiyetini tanımak zorunda kalmışlardı ve orta Anadolu'da böylelikle Osmanlı üstünlüğü sağlanmıştı⁸⁶².

Karamanoğulları'nın bu başarısızlığı ile orta Anadolu'daki iktidarı Osmanlılara bırakmasının ardından Ramazanoğulları ile olan ilişkilerinde bu dönem kaynaklar sessizdir. İki beylik arasındaki bundan sonraki ilk münasebet, Timur'un Anadolu beyliklerine toprak iade ettiği süreçte güç dengelerinin değişmesiyle, Karamanoğulları'nın tasarrufu altına giren Tarsus hâkimiyeti yüzünden yaşanmıştır. Memlûklerin en önemli uç valiliklerinden olan Tarsus, 25 Mart 1415'te (13 Muharrem 818) yaklaşık olarak Timur'un Suriye'ye girmesinden sonraki 12 yıldan beri Karamanoğulları'nın elinde bulunmaktaydı⁸⁶³. Ancak Ramazanoğlu Ahmed Bey,

⁸⁶¹ İbn Hacer, *a.g.e.*, cüz II, s. 138-139; Makrizî, *a.g.e.*, c. III/II, s. 507-508; F. Sümer, "*Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar*", s. 39; Y. Kurt, "*Ramazanoğulları Beyliği*", s. 817.

⁸⁶² F. Sümer, "*Karamanoğulları*", s. 457; Halil İnalçık, "*Osmanlılar*", İA, c. XII/2, MEB, İstanbul 1988, s. 293(286-308); Feridun Emecen, *a.g.e.*, s. 45.

⁸⁶³ Takıyüddin Ahmed bin Ali, Makrizî, *Kitâbu's-sulûk Li-marifeti Düveli'l-mülûk*, c. IV/I, Neşr. Said A. F. Ashour, Kahire 1972, s. 309; F.

{ Karamanoğulları Beyliği }

Karamanoğlu Nasırüddin Mehmed'in Osmanlı hükümdarı Çelebi Mehmed'e yenilmesinden faydalanarak Tarsus'u işgal etmiştir⁸⁶⁴. Bu işgal, Karamanoğulları ile Ramazanoğulları'nı karşı karşıya getiren, kaynaklara yansıyan ilk mücadeleleridir. Yaklaşık yedi ay süren kuşatmadan sonra şehri ele geçirmeyi başaran Ahmed Bey, kentin idaresini oğlu İbrahim'e bırakırken, hutbeyi de Sultan Melkü'l-mü'eyyed adına okutmuştur⁸⁶⁵.

Mücadele sebebi olan Tarsus'un iki yıl sonra yeniden Memlûk hâkimiyeti altına girmesinin ardından iki beylik arasındaki ilişkiler tekrar ittifaka dönüşmüştür. Bağımsızlık hayali kuran dönemin Ramazanoğlu İbrahim Bey, bu amaçla 1418 (H.821) yılında Karamanoğlu Mehmed Bey'in de teşvik ve kışkırtmasıyla Memlûk ittifaktan çıkmıştır. Fransız Seyyah Bertrandon, bu ittifakta Karamanlı beyinin, İbrahim Bey'in kız kardeşi ile evlenmesinin de etkili olduğunu belirtir⁸⁶⁶. 1418 yılının Mayıs ayında (Rebî'ü'l-âher 821) Tarsus naibi Şahin el-ıdgârî sultana yazdığı mektupta, Ramazanoğlu İbrahim Bey'in yeniden Memlûklerin eline geçen Tarsus'u dört aydan beri kuşattığını ve Karamanoğlu Mehmed Bey'in de İbrahim Bey'e yardım etmek amacıyla hareket ettiğini bildirmiştir⁸⁶⁷. Bunun neticesinde Karamanoğlu Mustafa öldürülmüş, babası Mehmed Bey ise esir alınıp Kahire'ye götürülerek hapsedilmiş,

---

Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 46; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 818.

⁸⁶⁴ Makrizî, a.g.e., c. IV/I, s. 309; F. Sümer, "Ramazan-Oğulları", s. 615; C. Kanat, a.g.m., s. 104.

⁸⁶⁵ Makrizî, a.g.e., c. IV/I, s. 309; F. Sümer, "Ramazan-Oğulları", s. 615; C. Kanat, a.g.m., s. 104; Ali Sinan Bilgili, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001, s. 26; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 818; İsmail Yiğit, **Memlûkler (648-923/ 1250-1517)**, Kayhan Yay., İstanbul 2008, s. 154; Altan Çetin, **Memlûk Devleti'nin Kuzey Sınırı**, TTK Ankara 2009, s. 35-36.

⁸⁶⁶ **Bertrandon De La Broquière'in Denizaşırı Seyahati**, Edit. Ch. Schefer, Çev. İlhan Arda, Eren Yay., İstanbul 2000, s. 77.

⁸⁶⁷ Makrizî, a.g.e., c. IV/I, s.441, 456; Gelibolulu Âlî, **Kühû'l-ahbâr**, c. IV, İstanbul 1277, s. 57; F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 47.

ancak daha sonra kaçarak beylik topraklarına dönmüştür⁸⁶⁸. Ramazanoğlu İbrahim Bey ise bu isyankârlığının bedelini tahtını kaybederek ödemiştir. Memlûkler tarafından 1418 yılının Ağustos ayında (Recep 821) beylikten azledilmiş, yerine oğlu Hamza Bey atanmıştır⁸⁶⁹. İbrahim Bey'in yaptığı itaatsizlikten dolayı beylikten azledilmesinden sonra annesi Mısır'a giderek sultanın huzuruna çıkmıştır. Kaynaklarda İbrahim Bey'in annesinin sultanın önünde yeri öptüğü, ancak sultanın ona itibar etmediği gibi ülkesine de geri göndermediği kayıtlıdır⁸⁷⁰. Memlûklerin bu tutumu, hâkimiyetleri altında bulunan Ramazanoğulları'nın her isyankâr tavırlarında gözlenmektedir. Çukurova, jeopolitik konumu itibarıyla da Memlûkler için Anadolu'nun kapısı olması nedeniyle büyük öneme sahipti. Bu nedenle Memlûkler, bir taraftan onları kışkırtan Karamanoğulları'nı durdurmaya çalışırken, diğer taraftan da tabiiyeti altındaki tampon kuvvetleri olan Ramazanoğulları'nı sıkı bir kontrol altında tutuyorlar, yaptıkları itaatsizliklerin ardından da cezalandırıyorlardı. Sık sık başlarında bulunan beyleri değiştiriyor, böylelikle istikralı bir şekilde güçlenmelerine ve bağımsızlıklarını kazanmalarına da mani olmuş oluyorlardı. Hatta Memlûk desteği ile beylik makamına oturan Hamza Bey, Memlûk kuvvetleri ve Özeroğulları ile birlikte Tarsus'u ele geçiren Karamanlılar üzerine yapılan sefere katılmak zorunda kalmış

⁸⁶⁸ M. C. Şehabeddin Tekindağ, "Memlûk Sultanlığı Tarihine Toplu Bir Bakış", İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, S. 25, İstanbul 1971, s. 25; İ. Yiğit, a.g.e., s. 155.

⁸⁶⁹ Âlî, a.g.e., c. IV, s. 57; Münecimbaşî Ahmed Dede, *Sahayifü'l-ahbâr Fî Vekâyi'ü'l-âsâr*, Şair Nedim tercümesi, c.III, basım yeri ve yılı yok, s. 171; Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî, Osmanlı Ünlüleri*, c. II, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996, s. 602; Eserde Hamza Bey'in halasının Memlûk sultanı ile evlenmesi neticesinde kendisini babası İbrahim Bey'e karşı kullandıklarını ve böylece Memlûk desteği alan Hamza Bey'in Adana valiliğine getirildiği belirtilmektedir; A. Çalı, a.g.t., s. 63; A. Çetin, a.g.e., s. 36.

⁸⁷⁰ Makrizî, a.g.e., c. IV/I, s.471; İbn Tağrıbirdî, Abû'l-Mahasîm, *An-nücûm Az-zâhire Fî Mülûk Mısır Ve'l-Kahire*, Edit. William Popper, Berkeley, c. VII/III, 1918, s. 391-392; F. Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 48; Kazım Yaşar Koprıman, *Mısır Memlûkleri Tarihi*, Kültür Bakanlığı Yayınları/1090, Ankara 1989, s. 167; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 818.

{ Karamanoğulları Beyliği }

ve 1419 yılının Haziran ayında Adana ve Tarsus Memlûklerin idaresi altına girmiştir⁸⁷¹.

Karamanoğulları'nın teşviki ve desteğiyle Memlûklere karşı çıkan ve sonuçta beyliğinden azledilen İbrahim Bey, Kahire'de tutulduğu esareten kaçarak bağımsızlık mücadelesindeki destekçisi Karamanoğulları'na sığınmıştır. Hatta bu sırada 1419 yılının Eylül ayında Karamanoğulları'nın Kayseri seferine katılmıştır. Ancak sefer sonrasında Karamanoğlu Mehmed Bey, Kayseri valisi olarak atanan Dulkadiroğlu Nâsıreddin Mehmed Bey tarafından esir edilerek Sultanın yanına Kahire'ye yollanmış, İbrahim Bey ise kaçmayı başarmıştır⁸⁷². Ardından Memlûk kuvvetlerinden korkan İbrahim Bey, Karaman topraklarına dönmüştür. Ancak 1427 yılında Sultan Barsbay, emîri Şâdi Bey'i Karamanoğlu'na göndermiş ve ondan İbrahim Bey'i teslim etmesini istemiştir. Karamanoğlu ise maceraya atılmak yerine Memlûk hükümdarına olan korkusu nedeniyle İbrahim Bey'i sultanın gönderdiği emîre teslim etmiştir⁸⁷³. Ünlü Fransız Seyyah Bertrandon da o dönemde genç yaşta olan İbrahim Bey'in, Karamanoğlu ile birlikte yemek yerlerken, ona ihanet edip tutuklatarak sultana gönderdiğini kaydeder. İbrahim Bey hakkında Türklerin en cesuru, en yiğidi, en iyi kılıç kuşananı olarak bahsedildiğini ancak ülkesinden geçen tüccar veya hacı kabilelerinden Sultandan izinsiz geçiş vergisi aldığını duymuştur⁸⁷⁴. Oysa söylenenlere göre kimsenin Sultanı kızdıracak bir şey yapmaya kalkışmadığını belirtir. Memlûk Sultanı kendisinden habersiz haraç toplayan ve itaatsiz davranan İbrahim Bey'i bu sebeple tutuklatmış ve Ramazanoğulları böylelikle tekrar itaat altına alınmıştır. Çünkü Suriye'nin belli başlı hac ve ticaret yolları üzerinde kurulan bu beyliğin önemini bilen Memlûk Devleti, Ramazanoğulları'nı bu nedenle sıkı bir denetim altında tutuyorlardı⁸⁷⁵.

⁸⁷¹ Makrizî, a.g.e., c. IV/I, s.494-495; F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 48; A. Çalı, a.g.t., s. 63,107; A. Çetin, a.g.e., s. 37.

⁸⁷² Makrizî, a.g.e., c. IV/I, s. 505-506; F. Sümer, "Ramazanoğulları", s. 443; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 818-819.

⁸⁷³ Makrizî, a.g.e., c. IV/II, s. 751; F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 50; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 819.

⁸⁷⁴ Bertrandon De La Broquière'in Denizaşırı Seyahati, s. 169, 190.

⁸⁷⁵ Şehabettin Tekindağ, "II. Bayezid Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücadelesi. İlk Osmanlı-Memlûk Savaşları (1485-1491)", Belleten, c.

Karamanoğlu'nun Memlûk korkusu nedeniyle ihanetinin ardından iki beylik arasındaki ilişkiler, siyasi gelişmeler ve güç dengelerinin de değişmesiyle artık müttefiklikten uzaklaşmıştır. Bu süre zarfında Karamanoğulları, bir Osmanlı sancağı haline getirilen Hamidoğulları toprakları için mücadele etmişlerdir. Hatta Osmanlı'ya karşı bir Haçlı ittifakına dahi zemin hazırlamaya çalışan Karamanlılar, nihayetinde 1444'te yapılan bir anlaşma ile Osmanlı tabiiyetini tanımak ve ardından beylik topraklarında çıkan iç karışıklıklarla uğraşmak zorunda kalmışlardır⁸⁷⁶. Ramazanoğulları cephesine baktığımızda ise Memlûk hükümetinin Ramazanlı beyler arasında ihtilaf çıkartarak sık sık başlarındaki beyleri değiştirdiklerini görürüz⁸⁷⁷. Artık Ramazanlı hanedanlığı hem Memlûk müdahalesi hem de kardeşler arası ihtilaf nedeniyle gittikçe zayıflamıştı. Bu sebeptendir ki 1456-1457 (H. 861) yılı içerisinde Ramazanoğlu Dünder Bey, Memlûk Devleti'nin isteği üzerine Memlûk Emîri Davadar Sungur'un kuvvetlerine katılarak, Karamanoğlu topraklarına sefere çıkmak zorunda kalmıştı. Zaten siyasi bir gücü kalmayan Ramazanoğulları, tabiiyeti altında buldukları Memlûklere karşı koyacak durumda olmadıklarından dolayı Karamanlılara karşı istedikleri askeri kuvveti karşılamak zorundaydılar. Ramazanoğlu Dünder Bey, Karamanoğulları'na karşı yapılan mücadele ile Gülek ve Tarsus'un Memlûk topraklarına katılmasına hizmet etmiştir⁸⁷⁸.

Karamanoğulları ile Ramazanoğulları arasındaki son münasebet, Ramazanoğlu Halil Bey (1480-1510) döneminde yaşanmıştır. Halil Bey döneminde Osmanlı kuvvetleri Çukurova'yı ele geçirmeyi başarmıştı. Ancak bölgede Osmanlı hâkimiyeti kısa sürdü ve Osmanlı ordusu Memlûk kuvvetlerine 17 Ağustos 1488 tarihinde

---

XXXI, S. 123, Temmuz 1967, s. 345; C. Kanat, "Memlûkler ve Çukurova", s. 102.

⁸⁷⁶ Ş. Tekindağ, "Karamanlılar", s. 325; F. Sümer, "Karamanoğulları", s. 458. Hatta bu süre zarfından Karamanoğlu İbrahim Bey, Varna Savaşı sırasında sorun çıkarmadığı gibi II. Kosova Savaşı'na da Osmanlı ordusuna yardımcı kuvvet göndermiştir. Bkz. İ. H. Uzunçarşılı, a.g.e., s. 28; Z. G. Öden, a.g.m., s. 758-759.

⁸⁷⁷ A. Çalı, a.g.t., s. 66-67.

⁸⁷⁸ İbn Tağrıbirdi, Abû'l-Mahasın, **Havâdisi'd-duhûr Fî Medâyi'l-eyyâm Ve'ş-şuhûr**, Edit. William Popper, c. II, California 1931, s. 292; F. Sümer, "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 52-53; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 819.

{ Karamanoğulları Beyliği }

yenildi. Osmanlıların bu yenilgisinin Ramazanoğulları ve diğer Türkmenler tarafından desteklenmediğinden dolayı olduğunu düşünülmektedir⁸⁷⁹. İbn Kemal, Halil Bey döneminde Ramazanoğulları'nın arasında işe yarar on-on beş bin kadar asker bulunduğunu ve bu zamanda Türkmenlerin şımarıklarını "kendilerine kesek atmak isteyen taşladılar" ifadesiyle belirtmektedir⁸⁸⁰. Yaklaşık otuz yıl beylik yapan Halil Bey döneminde, Karamanoğullarının en saygın ailesi olan Turgutoğulları ile mücadele etmişlerdir. Turgutoğulları, Karamanoğulları'nın en büyük bey ailesiydi ve beyliğin Osmanlı seferleri neticesinde 1474'te artık kontrol altına alınmasının ardından İç-il'e çekilmişlerdi⁸⁸¹. Aralarında çıkan anlaşmazlık sonucunda yapılan savaşta Halil Bey, Turgutoğlu'nun başını kestirerek İstanbul'a Osmanlı padişahına göndermiştir. Ardından Memlûk sultanının üzerine asker gönderdiğini duyunca da çareyi Osmanlı'ya sığınmakta bulmuştur⁸⁸². Bir süre sonra İstanbul'dan Memlûk sultanına giden elçiler, Ramazanoğlu Halil Bey'in affını talep etmişler, Sultan Kansu'nun bu isteği kabul etmesiyle de Halil Bey Adana beyi olarak memleketine gönderilmiştir⁸⁸³.

Bu dönemden itibaren iki beylik arasındaki ilişkiler hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Zamanla gücü tamamen azalan Ramazanoğulları, karşı koyamayacakları için Memlûk itaatinden çıkmamaya gayret gösterirken, Karamanoğulları da Osmanlı Devleti tarafından kontrol altına alınmışlardı. Osmanlı Devleti'nin Memlûk gücünü kırmasıyla da iki beyliğin yollarının kesiştiği Çukurova toprakları artık tamamen Osmanlı hâkimiyeti girmişti. Bu döneme kadar Ramazanoğulları beyleri güçlü bir devlet olan Memlûklere tabi olarak varlığını sürdürürken, artık Osmanlı Devleti'nin yanında olmanın daha çok fayda sağlayacağına inandıkları

⁸⁷⁹ Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 820.

⁸⁸⁰ İbn Kemâl, *Tevârih-i Âl-i Osman*, VIII. Defter (Transkripsiyon), Haz. Ahmet Uğur, TTK Ankara 1997, s. 268-269; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 820.

⁸⁸¹ F. Sümer, "Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar", s. 55; aynı yazar, "Karamanoğulları", s. 459.

⁸⁸² İbn Kemâl, *a.g.e.*, s. 270-271; Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 820.

⁸⁸³ Y. Kurt, "Ramazanoğulları Beyliği", s. 820; A. Çalı, *a.g.t.*, s. 72.

için kendi istekleriyle Osmanlı hâkimiyetini kabul etmişlerdir⁸⁸⁴. Osmanlı Devleti'nin ilk Adana Sancakbeyi olan Ramazanoğlu Mahmud Bey, 1516 yılında Osmanlı'nın Mısır seferine iştirak etmiştir. Osmanlı yönetiminde iken Ramazanlı beylerinden Piri Bey'in bir dönem Karaman Beylerbeyliği görevi dahi yaptığı bilinmektedir⁸⁸⁵.

Sonuç olarak her ne kadar siyasi koşullar ilişkileri etkilese de iki beylik arasındaki ilişkiler çoğu zaman dostça olmuştur. Ne var ki Karamanoğulları Beyliği, siyasi ve hukuki açıdan çok daha güçlü bir durumda bulunuyordu. Ramazanoğulları ise iki kuvvet arasında tampon bir bölge olarak bir taraftan Memlûk baskısı altında varlığını korumaya çaba gösterirken, diğer taraftan da kendinden çok daha kuvvetli komşusu Karamanoğulları'nın desteğiyle zaman zaman bağımsızlık mücadelesi vermeye çalışmıştır. Karamanoğulları ise verdikleri bu destek sayesinde Memlûk gücüne karşı bir Çukurova ittifakı kurmuş oluyordular. Ancak tarihi Ramazanoğulları'na göre yaklaşık yüz yıl kadar eski olan Karamanoğulları, XIV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren birtakım siyasi olaylar neticesinde beylikler nezdindeki nüfuzlarının azalması, bölgedeki Memlûk gücünün ve ardından hızla büyüyen Osmanlı Devleti'nin güçlenmesiyle onlarla mücadele etmek zorunda kalmışlar ve nihayetinde bu başarıyı ve topraklarını onlara kaptırmışlardır.

KAYNAKÇA

I.Kaynak Eserler

Gelibolulu Âlî, **Kühü'l-ahbâr**, c. IV, İstanbul 1277.

İbn Hacer el-Askalanî Ebu'l-fazl Ahmed bin Ali, **İnba'u'l-gumr bi-Enbâ'u'l-ömr**, Neşr. Muhammed Abdulmuîd Han, Haydarabad, cüz II, 1968.

⁸⁸⁴ Osmanlı hükümdarı yanına gelen Ramazanoğlu Mahmud Bey'e büyük itibar göstermiş ve Mahmud Bey Osmanlı sultanının yanında ikamet etme ve onunla savaflara katılma imtiyazını sağlayarak ona tabi olmuştur. Bkz. Feridun Bey, **Mecmu'a-i Münşe'ât-ı Feridun Bey**, c. I, basım yeri ve yılı yok, s. 470; F. Sümer, "*Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar*", s. 55; E. Kartekin, **a.g.e.**, s. 62; Y. Kurt, "*Ramazan Oğulları (1378-1608)*", s. 520.

⁸⁸⁵ Piri Bey, 1517 yılından 1568'e kadar Adana Sancakbeyliği, Halep ve Karaman Beylerbeyliği görevlerinde bulunmuştur. Bkz. F. Sümer, "*Ramazanoğulları*", s. 444; Y. Kurt, "*Ramazan Oğulları (1378-1608)*", s. 520; aynı yazar, "*Ramazanoğulları Beyliği*", s. 820-821.

{ Karamanoğulları Beyliği }

İbn Kemâl, **Tevârih-i Âl-i Osman**, VIII. Defter (Transkripsiyon), Haz. Ahmet Uğur, TTK Ankara 1997.

İbn Tağrıbirdi, Abû'l-Mahasin, **An-nücûm Az-zâhire Fî Mülûk Mısır Ve'l-Kahire**, Edit. William Popper, Berkeley, c. VI/I/III, 1918.

İbn Tağrıbirdi, Abû'l-Mahasin, **Havâdisi'd-duhûr Fî Medâyi'l-eyyâm Ve's-şuhûr**, Edit. William Popper, c. II, California 1931.

Müneccimbaşı Ahmed Dede, **Sahayifü'l-ahbâr Fî Vekâyi'ü'l-âsâr**, Şair Nedim tercümesi, C.III, basım yeri ve yılı yok.

Şikârî, **Karamannâme (Zamanın Kahramanı Karamanîler'in Tarihi)**, haz. Metin Sözen- Necdet Sakaoğlu, Karaman Belediyesi Yay., İstanbul 2005.

Takiyüddin Ahmed bin Ali el-Makrizî, **Kitâbu's-sulûk Li-marifeti Düveli'l-mülûk**, Neşr: Muhammed Mustafa Ziyade, c. II/I, Kahire 1941.

Takiyüddin Ahmed bin Ali el-Makrizî, **Kitâbu's-sulûk Li-marifeti Düveli'l-mülûk**, Neşr. Said A. F. Ashour, c. III/II, Kahire 1971; c. IV/I, Kahire 1972.

Yazıcızâde Ali, **Tevârih-i Âl-i Selçuk (Selçuklu Tarihi)**, Haz. Abdullah Bakır, Çamlıca Yay., İstanbul 2009.

II. Tedkik Eserler

Başkan, Yahya, "**Karamanoğullarının Kökeni Meselesi**", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, c. XXVII, S. 1, Temmuz 2012, s. 23-35.

Bertrandon De La Broquière'in **Denizaşırı Seyahati**, Edit. Ch. Schefer, Çev. İlhan Arda, Eren Yay., İstanbul 2000.

Bilgili, Ali Sinan, **Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri (Sosyo-Ekonomik Tarih)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001.

Büchner, V. C., "**Sis**", **İA**, c. X, İstanbul 1967.

Cahen, Claude, **Osmanlılardan Önce Anadolu**, çev. Erol Üyepazarcı, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2000.

Çalı, Ayşegül, **Ramazanoğulları Beyliği**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2003.

Çetin, Altan, **Memlûk Devleti'nin Kuzey Sınırı**, TTK Ankara 2009.

Emecen, Feridun, **İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası**, Kitabevi yay., İstanbul 2005.

- Ener, Kasım, **Ramazan Oğulları Türkmen Beyliği Tarihi**, İstanbul 1979.
- Evlıya Çelebi Seyahatnâmesi**, 3. Kitap, Y.K.Y, Haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, İstanbul 1999.
- Feridun Bey, **Mecmu‘a-i Münşe‘ât-ı Feridun Bey**, c. I, basım yeri ve yılı yok.
- İnalçık, Halil, “*Osmanlılar*”, **İA**, c. XII/2, MEB, İstanbul 1988, s. 286-308.
- Kanat, Cüneyt, “*Memlûkler ve Çukurova*”, **Adana: Köprü Başı**, Haz. Erman Artun-M. Sabri Koz, YKY, İstanbul 2000.
- Kartekin, Enver, **Ramazanoğulları Beyliği Tarihi**, İstanbul 1979.
- Koca, Salim, “*Karamanoğulları*”, **Anadolu Beylikleri Tarihi**, Berikan Yay., Ankara 2012, s. 33-63.
- Koprıman, Kazım Yaşar, “*Karaman Oğulları (1250-1487)*”, **Tarihte Türk Devletleri II**, Ankara 1987.
- Koprıman, Kazım Yaşar, **Mısır Memlûkleri Tarihi**, Kültür Bakanlığı Yayınları/1090, Ankara 1989.
- Kurt, Yılmaz, “*Ramazan Oğulları (1378-1608)*”, **Tarihte Türk Devletleri II**, Ankara 1987, 419-426.
- Kurt, Yılmaz, “*Ramazanoğulları Beyliği*”, **Türkler**, c. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, 816-822.
- Mehmed Nüzhet, “*Ramazan Oğulları*”, **TOEM (Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası)**, İstanbul 1328.
- Merçil, Erdoğan, “*Türkiye Selçukluları*”, **Türkler**, c. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 503-528.
- Öden, Zerrin Günel, “*Karamanoğulları Beyliği*”, **Türkler**, c. VI, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 756-762.
- Öngül, Ali, **Selçuklular Tarihi-2, Anadolu Selçukluları ve Beylikler**, Çamlıca Yay., İstanbul 2014.
- Sümer, Faruk, “*Çukur-ova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XV. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)*”, **Tarih Araştırmaları Dergisi**, c. 1, S. 1, Ankara 1964, s. 1-98.
- Sümer, Faruk, “*Karamanoğulları*”, **DİA**, c. XXIV, İstanbul 2001, s. 454-460
- Sümer, Faruk, “*Ramazanoğulları*”, **DİA**, c. 34, İstanbul 2007, s. 442-445.
- Sümer, Faruk, “*Ramazan-Oğulları*”, **İA**, c. IX, İstanbul 1964, s. 612-620.

{ Karamanoğulları Beyliği }

Süreyya, Mehmed, **Sicill-i Osmanî, Osmanlı Ünlüleri**, c. II, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996.

Tekindağ, M. C. Şehabeddin, “*Memlûk Sultanlığı Tarihine Toplu Bir Bakış*”, **İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, S. 25, İstanbul 1971, s. 1-38.

Tekindağ, Şihâbeddin, “*Karamanlılar*”, **İA**, c. VI, İstanbul 1977, s. 316-330.

Tekindağ Şehabettin, “*II. Bayezid Devrinde Çukurova 'da Nüfuz Mücadelesi. İlk Osmanlı-Memlûk Savaşları (1485-1491)*”, **Bellekten**, c. XXXI, S. 123, Temmuz 1967, s. 345-373.

Tekindağ, Şehabeddin, **Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1961.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri**, TTK Ankara 1988.

Ünal, Tahsin, **Karamanoğulları Tarihi**, Konya 1986.

Yiğit, Fatma Akkuş, “*Ramazanoğulları Beyliği'nin Kuruluşu*”, **Gazi Akademik Bakış**, c. 7, S. 13, Ankara 2013, s. 209-231.

Yiğit, İsmail, **Memlûkler (648-923/ 1250-1517)**, Kayıhan Yay., İstanbul 2008.